

Градусна сітка Землі.

Градусна сітка Землі складається з **паралелей** і **меридіанів** — умовних ліній, яких немає на поверхні Землі.

На картах їх проведено для того, щоб можна було визначити точне місце розташування будь-якої точки Землі.

меридіани

ПН

Меридіани — це умовні найкоротші лінії, проведені на географічній карті та глобусі від одного полюса до іншого

Усі меридіани зближуються біля полюсів, а потім сходяться в точці полюса

ПД

меридіани

Меридіан и можна провести через **будь-яку точку на поверхні Землі**, й усюди він буде спрямований на північ і південь, тобто до полюсів.

Напрямок меридіана збігається з напрямком тіні від предметів на поверхні Землі **опівдні**

Паралелі

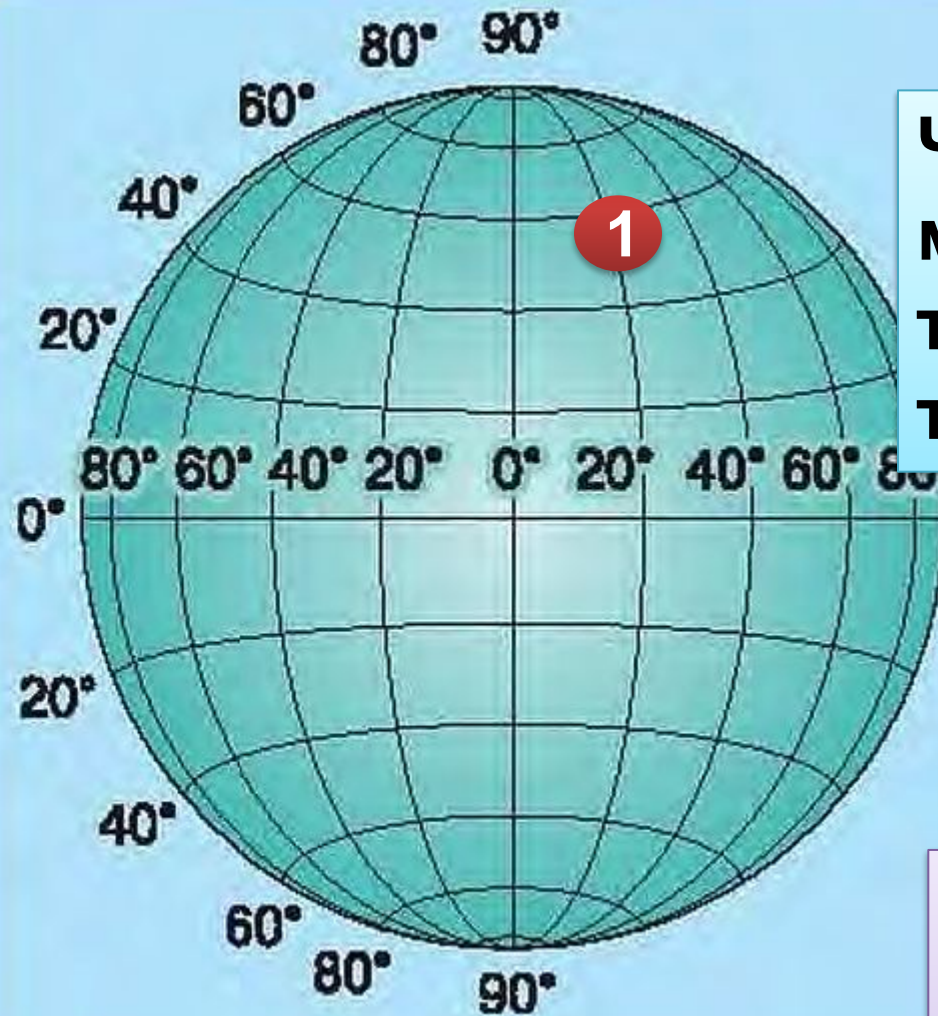

Паралелі — так само умовні лінії, проведені на карті чи глобусі **паралельно** екватору.

Паралель, як і меридіан, можна провести через **будь-яку точку земної поверхні**

На відміну від меридіанів, на глобусі паралелі не однакові за довжиною

Градусна сітка

Через **кожну точку** можна провести тільки один меридіан і тільки одну паралель

Перетинаючись, вони утворюють **градусну сітку**

Усі лінії градусної сітки зображені на глобусах і картах для зручності вивчення нашої планети

Географічні координати

Паралелі та географічна широта

Паралелі (із грецької – той, що йде поряд) — це умовні лінії на карті і глобусі, проведені паралельно до екватора

За паралелями визначають **географічну широту** точок, тобто відстань у градусах від екватора до певного місця

Розрізняють широту **північну** (пн.ш.) для точок, які розташовані на північ від екватора, і **південну** (пд.ш.) — на південь від нього

Пн.
Ш.

Пн

Вашингтон

Південна широта —
відстань від екватора
на південь

Вашингтон
38 Пн.Ш.

?

Північна широта —
відстань від екватора
на північ

Пд.
Ш.

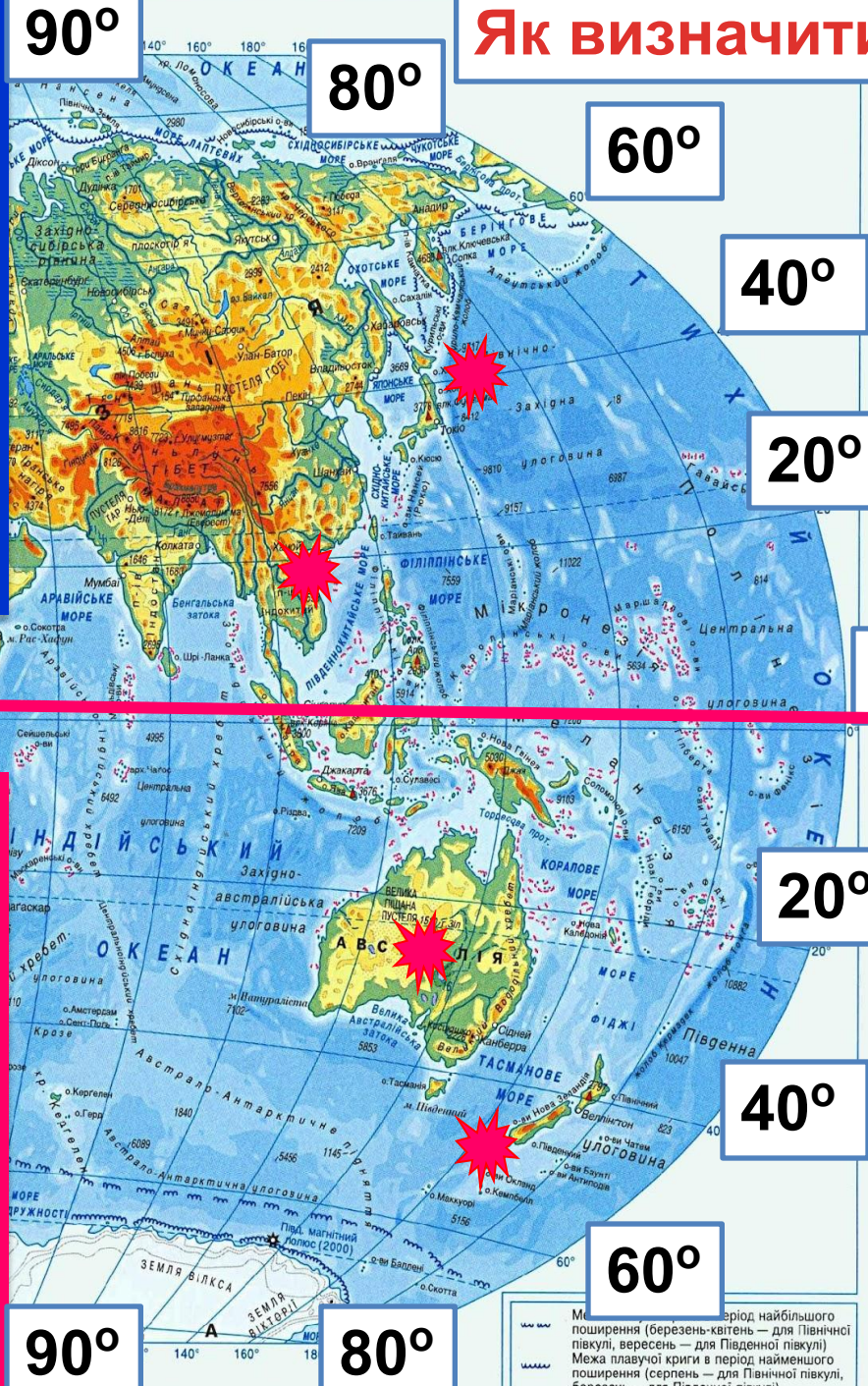

Як визначити географічну широту

Щоб визначити **широту** якого-небудь об'єкта, потрібно визначити **паралель**, на якій він розміщений

П
І
В
Н
І
Ч
Н
А

П
І
В
Д
Е
Н
Н
А

40° пн.ш.

20° пн.ш.

30° пд.ш.

50° пд.ш.

Місяць період найбільшого поширення (березень-квітень — для Північної півкулі, вересень — для Південної півкулі)
Межа плаваючої криги в період найменшого поширення (серпень — для Північної півкулі, березень — для Південної півкулі)

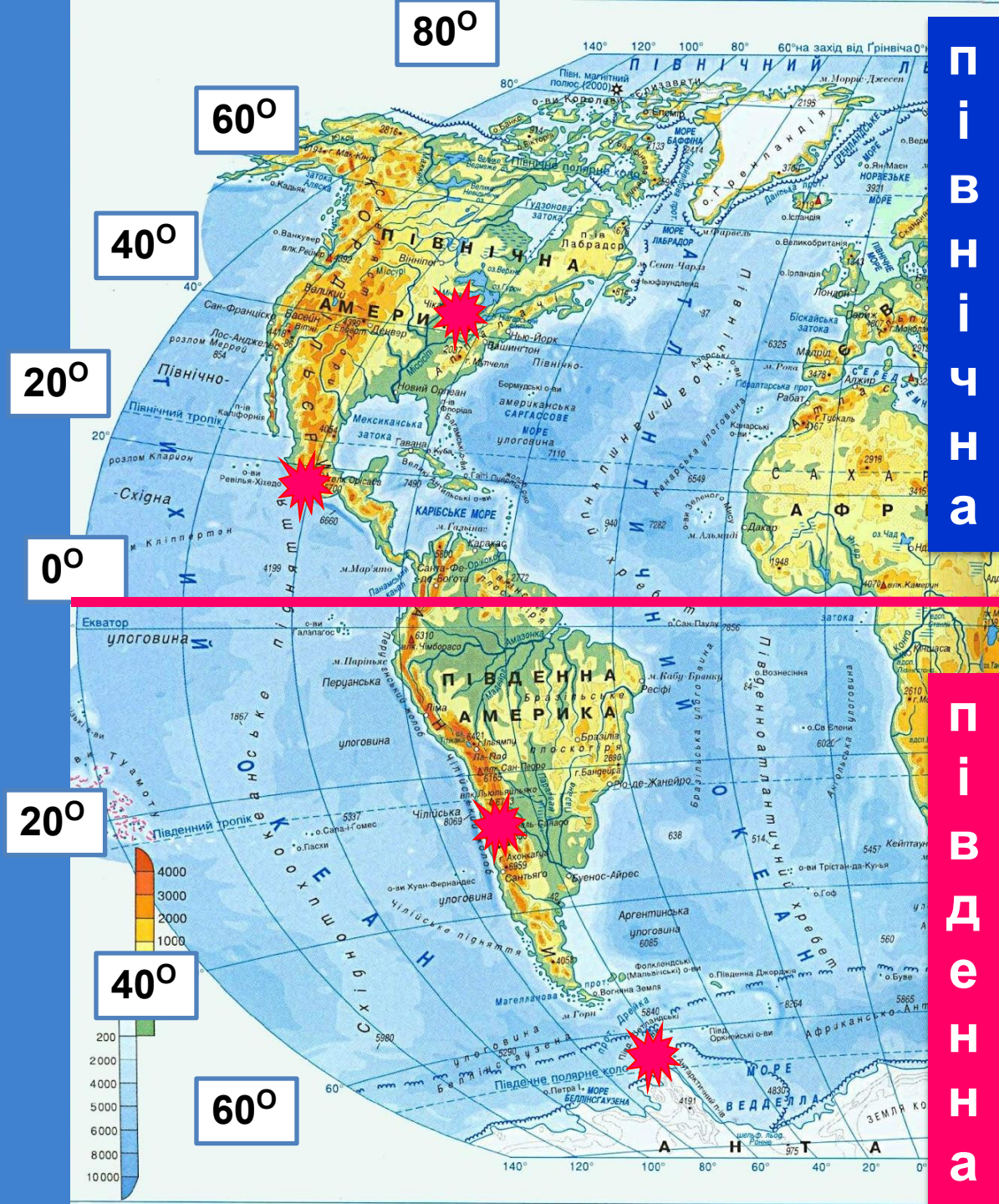
За паралелями
визначають
географічну
широту точок,
тобто відстань
у градусах від
екватора до
певного місця

40° пн.ш.

15° пн.ш.

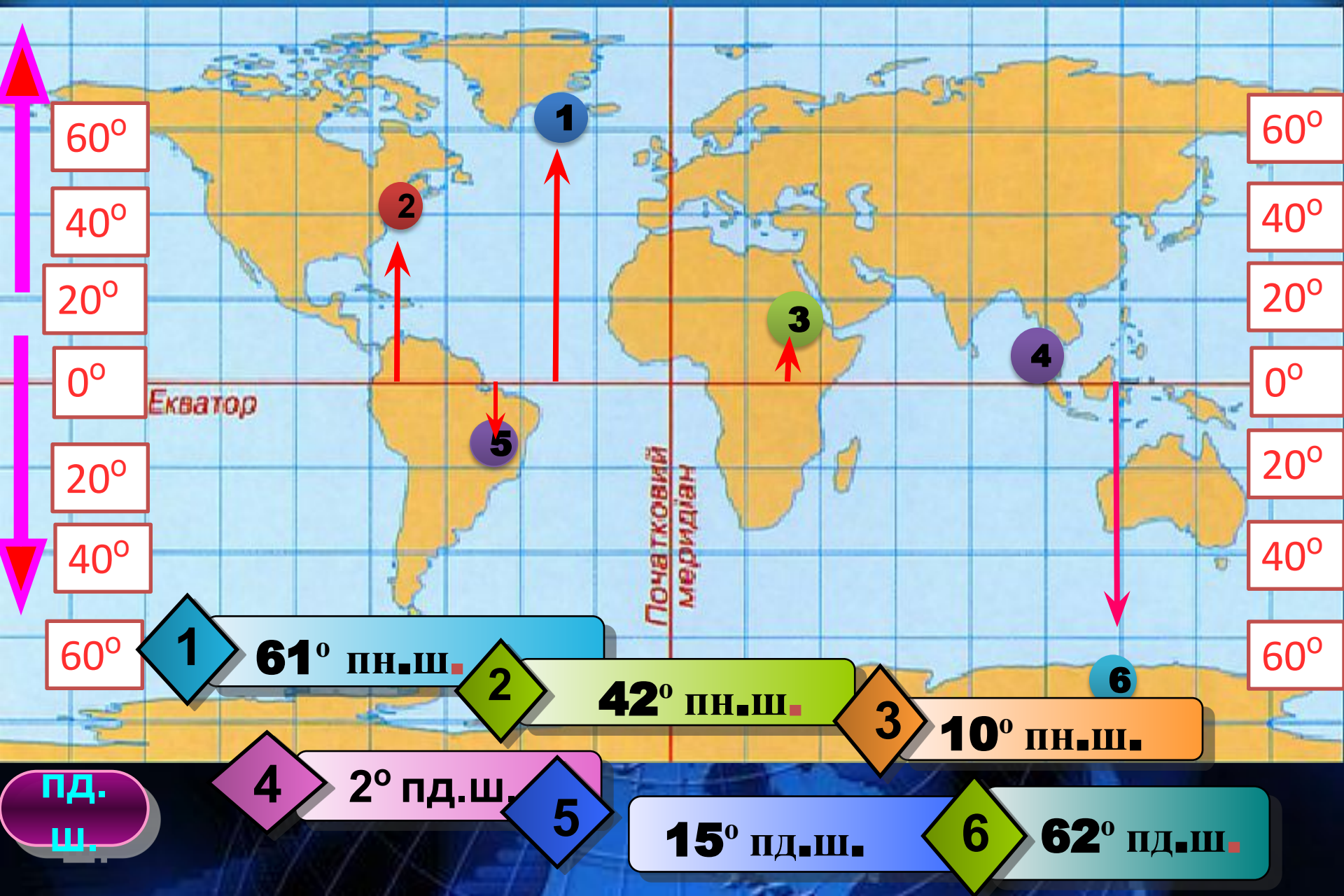
25° пд.ш.

60° пд.ш.

ПН.
Ш.

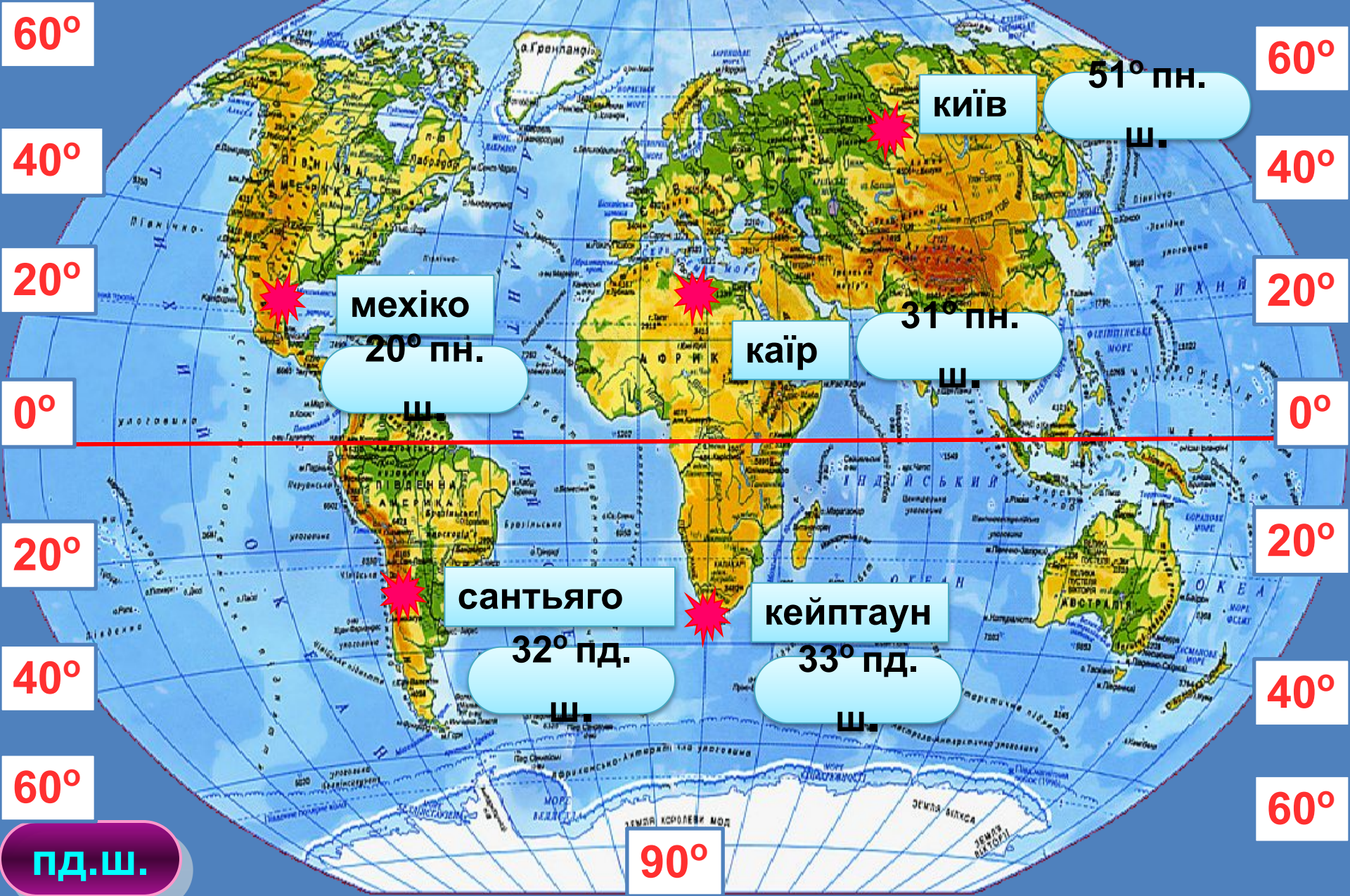
Визначення географічної широти на карті

ПД.
Ш.

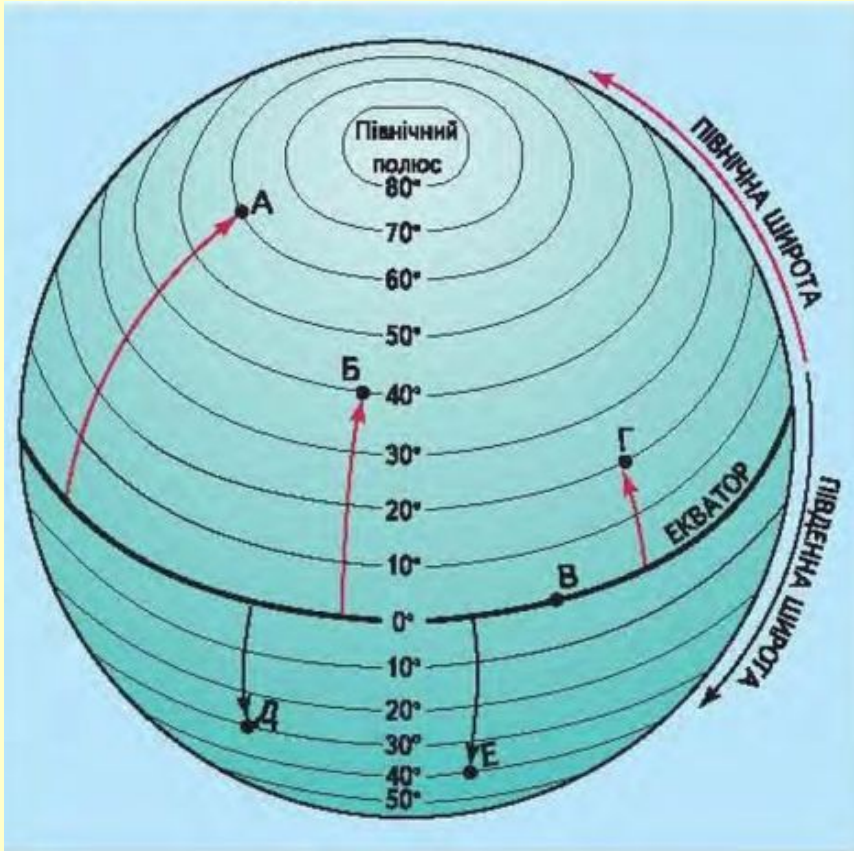
пн.ш.

Визначення широти на глобусі та карті

Тема “Географічні координати”

1. Визначення широти

- точка А – 70° Пн.Ш.
- точка Б –
- точка В –
- точка Г –
- точка Д –
- точка Е –

Меридіани та географічна довгота

За меридіанами визначають географічну довготу точок — відстань у градусах від початкового меридіана до певного місця.

Гринвіч

30° сх.д.

КИЇВ

Відлік довготи йде на захід (західна довгота зх.д.) та схід (східна довгота сх.д.)

ЗХ.

Д.

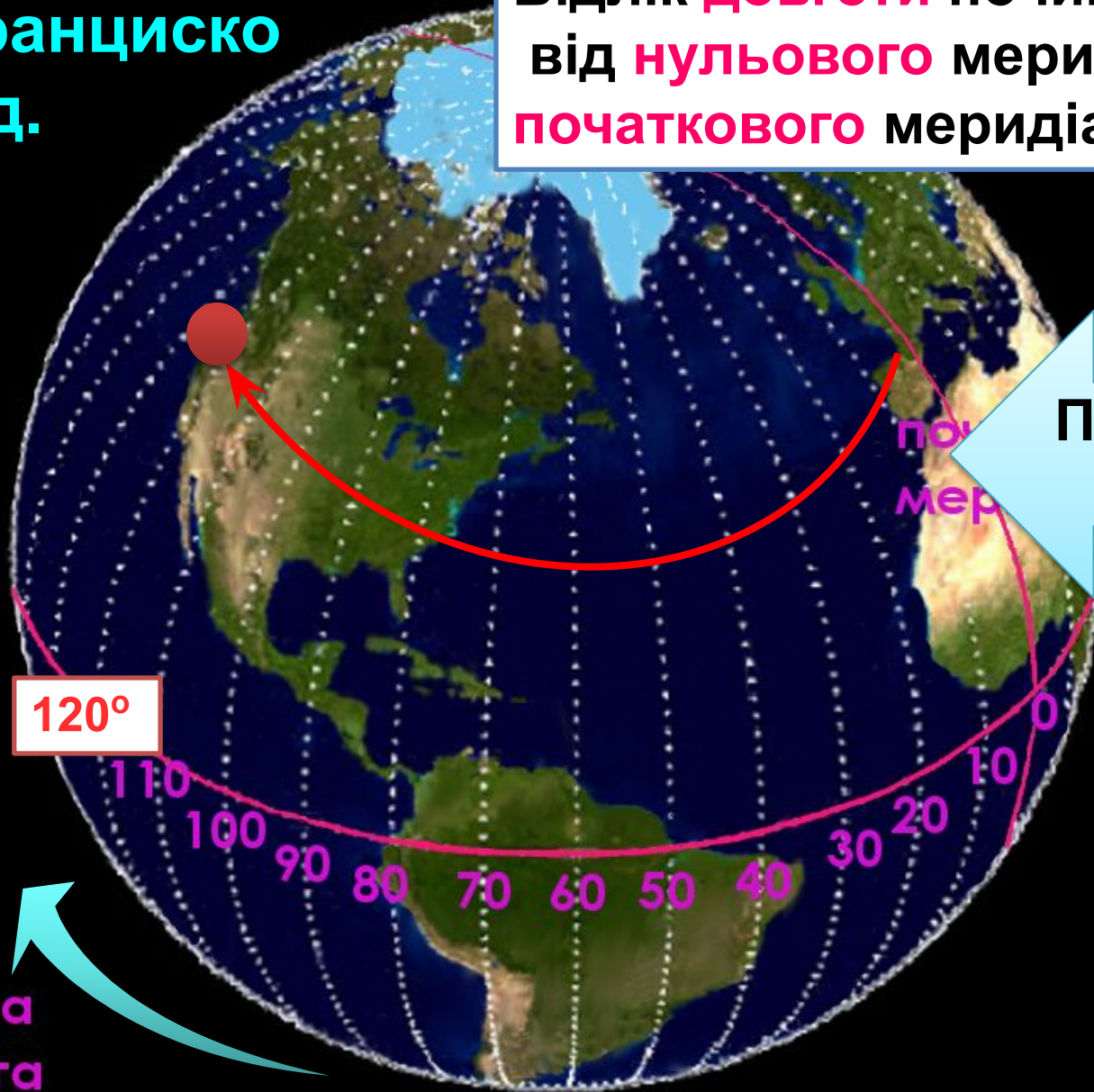
СХ.

Д.

Сан-Франциско
120 зх.д.

Відлік **довготи** починають
від **нульового** меридіану (0°),
початкового меридіану

Початковий
меридіан

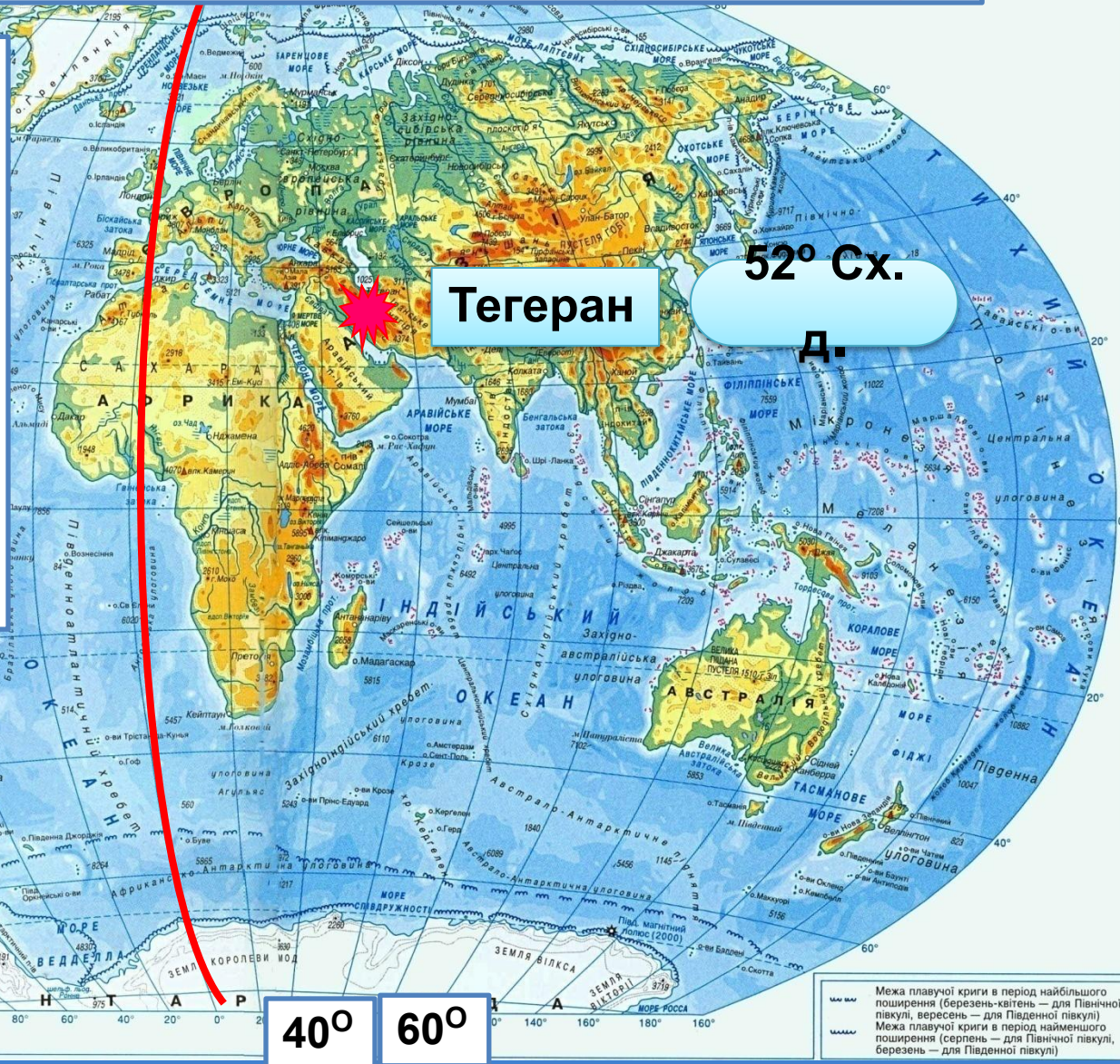
120°

зх.д.

Західна
довгота

Як визначити географічну довготу

Щоб визначити довготу об'єкта, потрібно визначити меридіан, на якому він розміщений

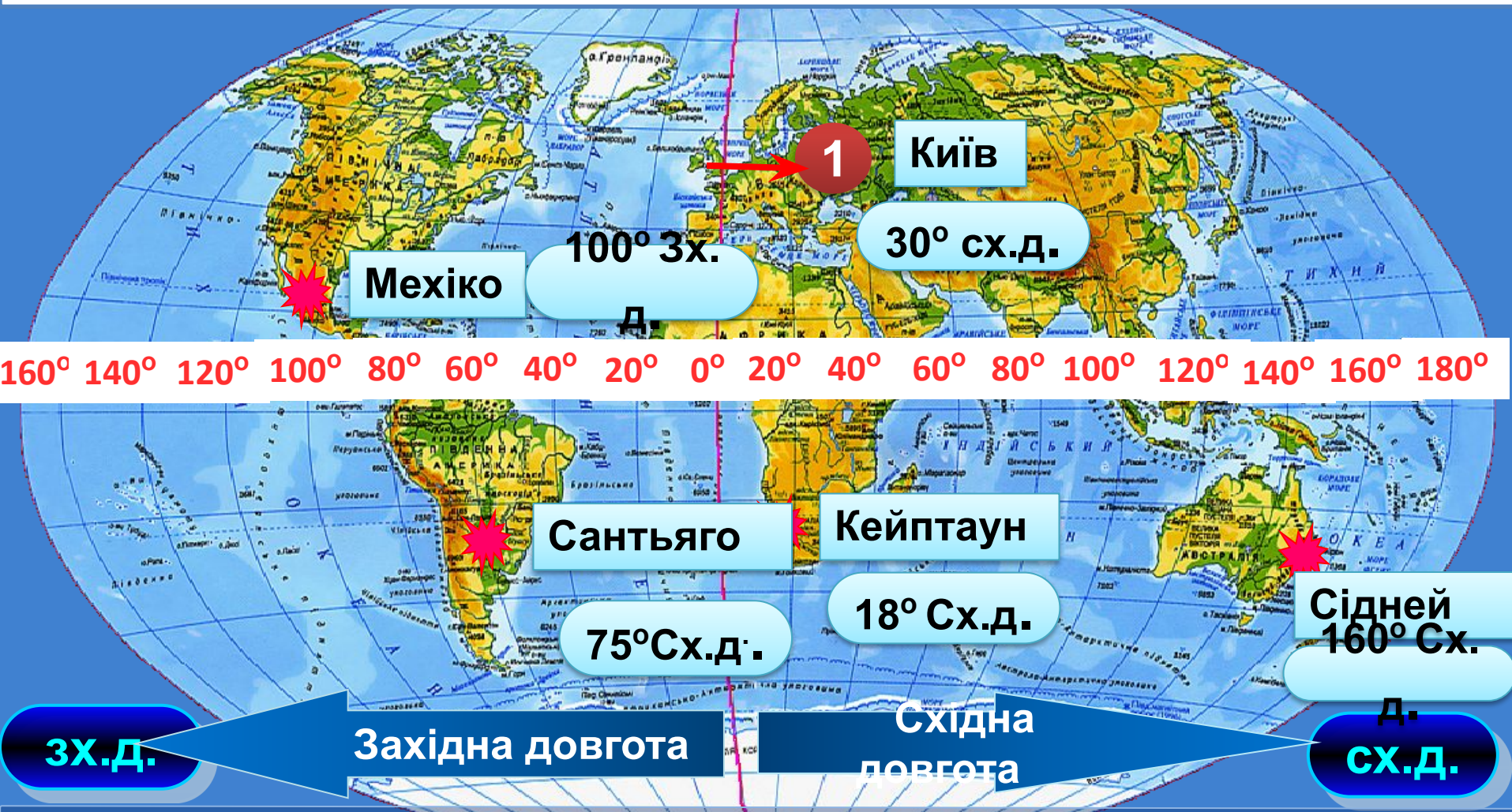

Західна довгота

Східна довгота

Щоб визначити **довготу** об'єкта, потрібно визначити **меридіан**, на якому він розміщений

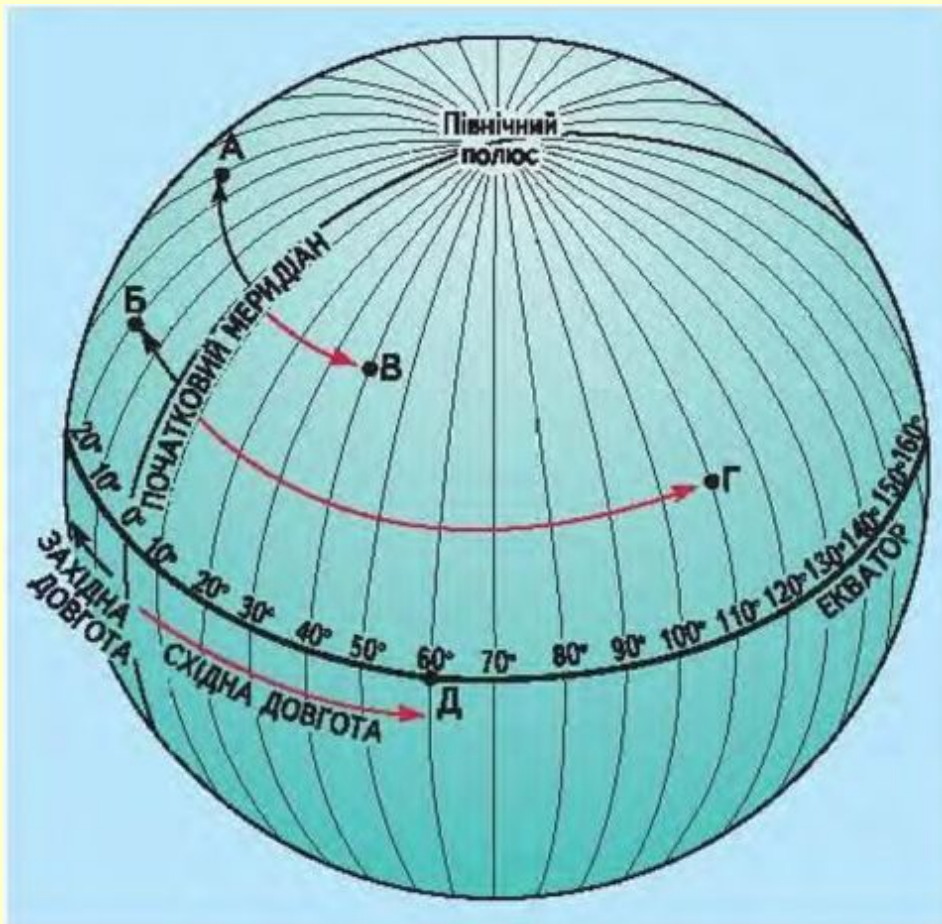

Відлік довготи йде на захід (західна довгота зх.д.) та схід (східна довгота сх.д.) і визначають у градусах від 0° до 180°

Тема “Географічні координати”

2. Визначення довготи

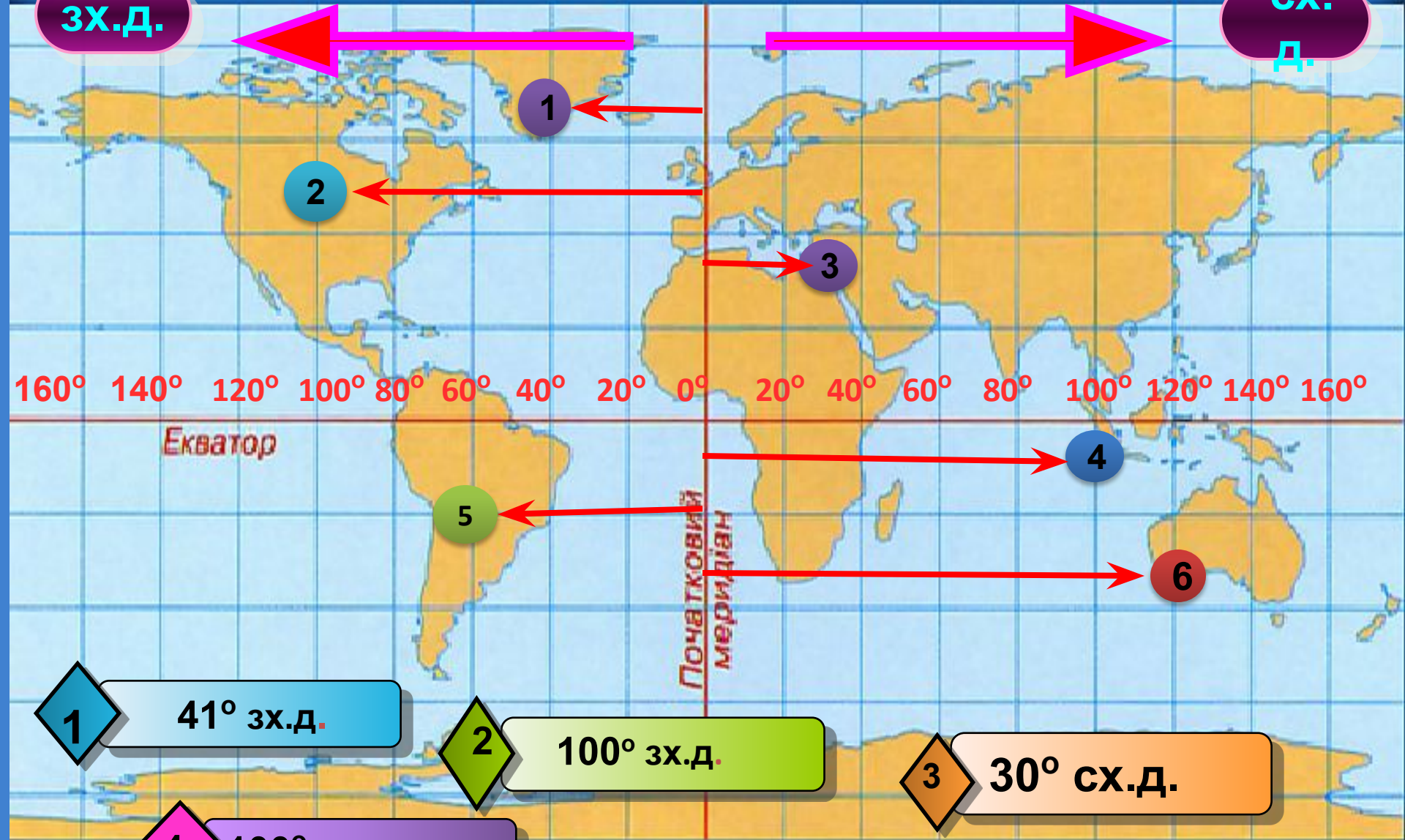
- точка А – 60° Зх.Д..
- точка Б –
- точка В –
- точка Г –
- точка Д –
- точка Е –

Визначення географічної довготи на карті

ЗХ.Д.

СХ.
Д.

1

41° зх.д.

2

100° зх.д.

3

30° сх.д.

4

100° сх.д.

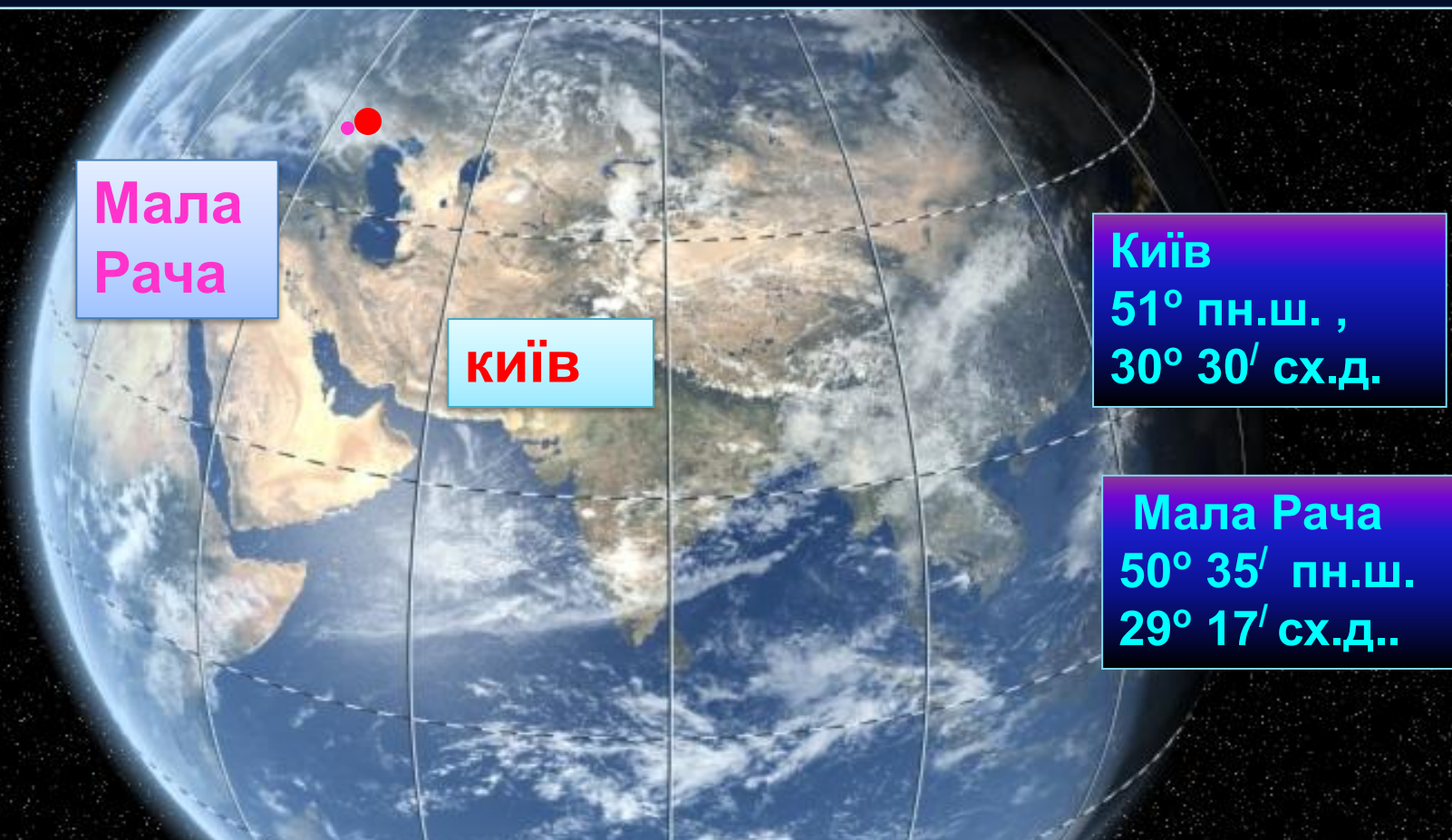
5

65° зх.д.

6

120° зх.д.

Географічні координати — величини, що виражені у градусах широти і довготи, які визначають положення точки на земній поверхні і, відповідно на географічній карті.

Кожний градус широти чи довготи складається з 60 мінут ($60'$), а кожна мінута, в свою чергу, з 60 секунд ($60''$),

Географічні координати

Географічна **широта**

51° пн.ш.

Географічна **довгота**

30° сх.

Д.

Широта і довгота точки є її географічними координатами

51° пн.

ш.

30° сх.

д.

Щоб знайти об'єкт на карті за заданими географічними координатами, потрібно:

1. Визначаємо **широту**

З'ясувати у якій півкулі (Північній чи Південній) знаходиться об'єкт

За **паралелями** визначаємо **широту**

2. Визначаємо **довготу**

З'ясувати у якій півкулі (Східній чи Західній) знаходиться об'єкт

За **меридіанами** визначаємо **довготу**

Північна широта

Південна широта

Західна довгота

Східна довгота

Визначення координат на глобусі та карті

КИЇВ

51° Пн.

30° Сх.

Д.

За угодою першою записується широта точки, потім її довгота.

Буенос-Айрес

35° пд. ш. 58° зх. д.

Париж

48° пн. ш. 02° сх. д.

Уявні лінії на карті які з'єднують полюси Землі

меридіани

Це уявні лінії, які проведено паралельно екватору

паралелі

Це найдовша паралель, що ділить земну кулю на дві півкулі Північну і Південну

екватор

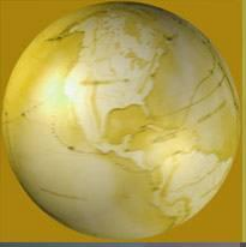
За **паралелями** визначають

широту

За **меридіанами** визначають

довготу

Зазначте, який об'єкт є початком для відліку географічної довготи

нульовий меридіан

екватор

північний тропік

південний тропік

Зазначте, який об'єкт є початком для відліку географічної широти

нульовий меридіан

екватор

північний тропік

південний тропік

Практична робота 2

Визначення географічних координат
за географічною картою

Практична робота 2. Тема “Визначення географічних координат за географічною картою”

Делі

Делі
29° Пн.Ш.
78° Сх.Д.

20°

За угодою **першою** записується **широта** точки, потім її довгота.

60°

80°

Вашингтон

40°

Вашингтон
38° Пн.Ш.
79° Зх. Д.

80°

60°

20°

За угодою **першою** записується **широта** точки, потім її довгота.

Панамський канал

20°

10°

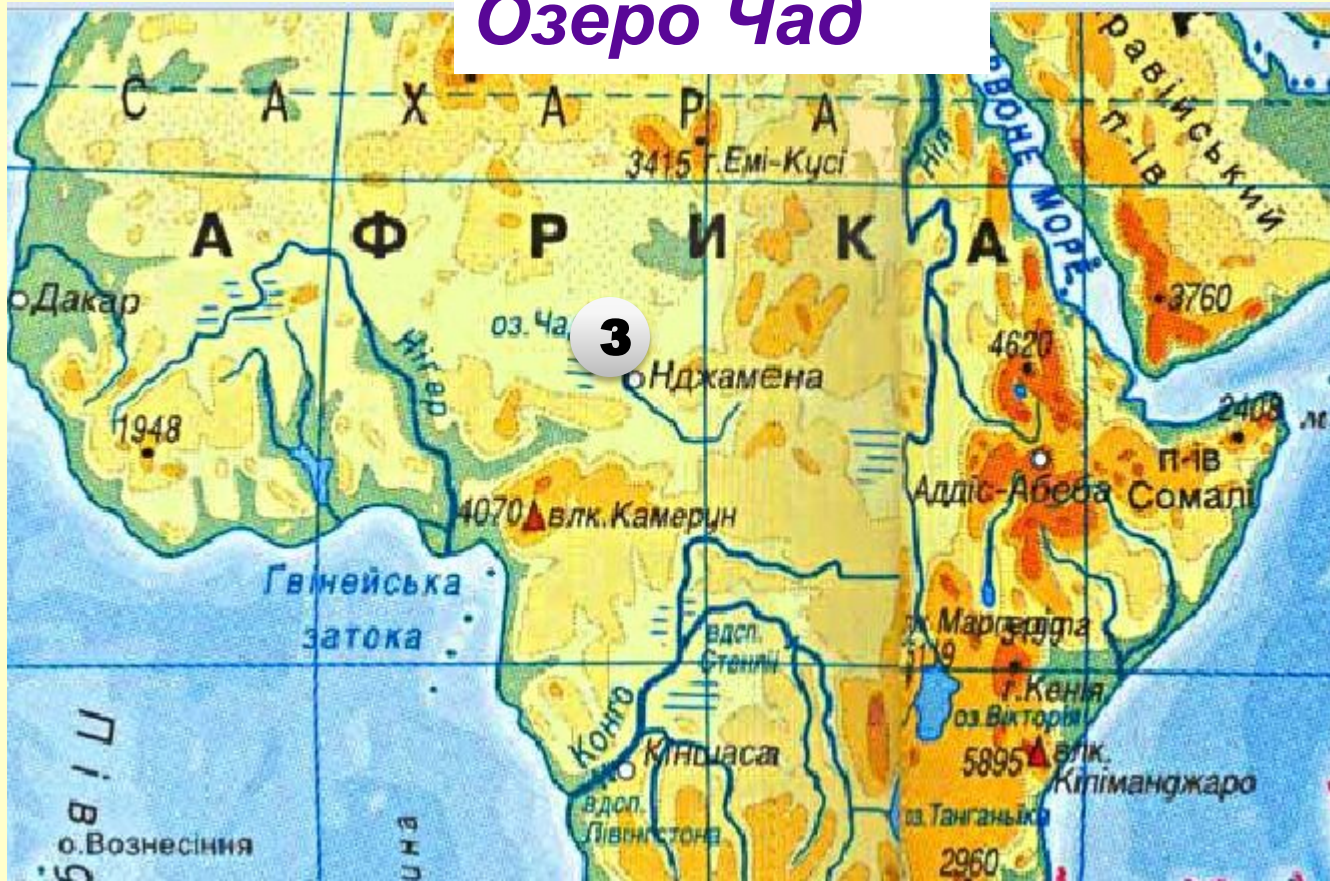
100°

80°

60°

Панамський канал
15° Пн.Ш.
79° Зх. Д.

Озеро Чад

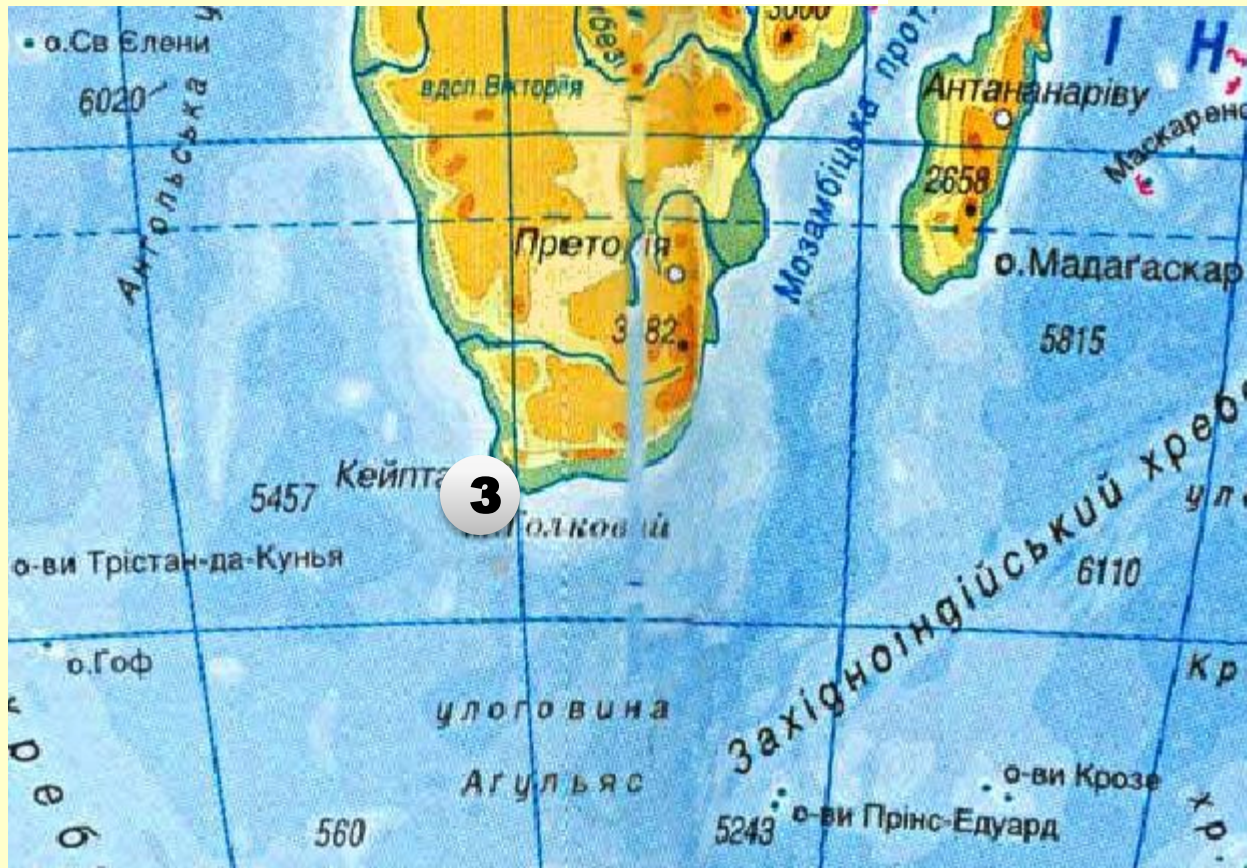
20°

10°

20°

Озеро Чад
14° Пн.Ш.
18° Сх. Д.

Кейптаун

20°

40°

10°

20°

Кейптаун
34° Пд.Ш.
18° Сх. Д.

Сідней

20°

40°

140°

160°

Сідней
34° Пд.Ш.
150° Сх. Д.

Джерела

1. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р. **Географія: Довідник для абітурієнтів та школярів загальноосвітніх навчальних закладів: Навчально-методичний посібник.**— Видання друге, доповнене. — К.: Літера ЛТД, 2007.
2. **Географія: підручник для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл./ В. М. Бойко, С. В. Мікелі** – ХАРКІВ: СИЦІЯ, 2014
3. <http://naurok.com.ua>